

skämta, berömma. — *d*) *F. bildad*, som fått en fin bildning, är van vid fina seder och en fin ton.

FIN, finnt, *m. 3.* (ital. *Finto*) 1) Låtsadt utfall i fäktning. — 2) (fig.) Konstgrepp, list, knep.

FINTLIG, *a. 2. 1)* (om person) *a*) Som lätt finner råd, utväg, medel att hjälpa sig i svåra fall. *Han är mycket f., när någonting går emot.* Man säger äfv.: *EU f-t hufvud*, en fintlig människa. — *Syn.* Rådig. — *b*) Som med lätthet finner sig i tal. *Honom gör ingen svarslös; han är dertill alltför f.* — *Syn.* Svarfyndig, Svargod. — 2) Som röjer, uttrycker, tillkännager rådhigt eller svarfyndighet. *EU f-t drag.* *En f. utväg.* *EU f-t svar*, qvickt påhittadt och klyftigt. — *Fin*ligt, *adv.*

FINTLIGHET, *f. 3.* Egenskapen att vara fintlig.

FINTRÄDIG, *a. 2.* Som har fina trådar. — *Fin*trådighet, *f. 3.*

FINURLIG, *a. 2.* (fam.) 1) Smånätt. — 2) Småslug, fiffig. — *Fin*urlighet, *f. 3.* — *Fin*nurligt, *adv.*

FINÅDRIG, *a. 2.* Som har fina ådror. — *Fin*ådrighet, *f. 3.*

FIOL, fiól, *m. 3.* (ital. *Viola*) Allmänt bekant stränginstrument, som spelas med stråke. *F-erna äro af 4 slag: violin, viola, violoncell och kontrabas.* (Fig. fam.) *Spela en dålig f.*, taga sig illa ut med något, göra dålig figur. *Betala f-erna*, betala kostnaderna för ett nöje, betala kalaset; få umgälla något. — *Ss. F-fodral.*

Anm. Man har på grund af härledningen börjat skriva *Viol*, på samma sätt som *Violin*; men, då f-ljudet (hämtadt ifrån tyskan) ganska bestämdt låter höra sig i det förra ordet, hvar emot i det sednare v-ljudet är det allmänt rådande, torde vara skäl att bibehålla det antagna stafningsättet. — I det finare, artistiska språket brukas nästan alltid *Violin* i samma mening som *Fiol*, utom i sammansättningarna *Basfiol*, *Allfiol*, *Stockfiol*.

FIOL, *f. (bot.)* Se *Viol*.

FIOLBLÅCK, fiólbläck, *n. 5.* (skeppst.) Två eller tre på längden uti ett stycke varande enskifveblock.

FIOLER, fiólr, *m. 3. pl.* (skeppst.) På bogsprötets ända, å båda sidor, fastbultade tasker med skifvor för förstängstagen.

FIOLHALS, fiólhålls, *m. 2.* Den del af en fiol, som förenar hufvudet med själfva stommen. Äfv. Violinhals.

FIOLHARTS, *n. 3.* Se *Stråkharts*. Äfven Violinharts.

FIOLMAKARE, *m. 3.* Musikalisk instrumentmakare, som tillverkar alla slags fioler. Äfv. Violinmakare.

FIOLSPELARE, *m. 3. 1)* En, som kan spela fiol. — 2) En, som för tillfället spelar fiol. — Ordet brukas endast om musikanter af lägre rang, såsom bondspelmän o. d.; om artister nyttjas Violinist.

FIOLSTALL, fiólstáll, *n. 3.* Upprättstående trästycke, fästadt på öfre sidan af stommen på en fiol, för att uppbära strängarna, som äro spända deröfver. Äfv. Violinstall.

FIOLSTRÅKE, *m. 2. pl.* — *stråkar*. Tunn, smal käpp, krökt nedåt vid begge ändarna, mellan hvilka tagel är spändt, och som begagnas att medelst styrkning tvärs öfver strängarna på en fiol framkalla toner derur. Äfv. Violinstråke.

FIOLSTRÄNG, *m. 2. 1)* Tarmsträng, på särskilt sätt beredd, för att användas på fioler. — 2) Sådan sträng, spänd på en fiol ifrån hufvudet ned till stränghållaren. Äfv. Violinsträng.

FIORITUR, fiåritúr, *f. 3.* (ital. *Fioritura*) Prydnad, grannlåt i sång.

FIRA, *v. a. 1. I.* (*t. feiern*) 1) Medelst högtidligheter och afhållande från arbete helighålla. *F. en dag, en fest, en högtid.* *F. minnet af en person.* — 2) (fig.) *a*) På det högsta prisa, lofodra. *Hela Europa f-de den ryktbare Svensken: man kallade honom allmänt blomsterrikets konung.* — *Syn.* Se *Berömma*. — *b*) Smickra. *De store blifva alltid f-de.* — *Fi*rande, *n. 4.*

FIRA, *v. a. o. n. 4. II.* (sjöt.) *F. ell. f. på*, med eller utan afhåll estergifva på ett tåg med vidfäst last. — *Fi*rande, *n. 4.*

FIRMA, firrma, *f. 4.* (ital.) Den namnteckning, ett handelsbus eller näringsidkare antagit.

FIRMAMENT, firmamånt, *n. 3. o. 5.* (lat. *Firmamentum*) Himmelhvalf.

FIRMAN ell. **FERMAN**, -án, *m. 3.* (turkiskt ord, som betyder: befallning) Hvarje i storherrns namn af storvisiren utfärdad befallning, fullmakt, resepass.

FIRNING, *f. 2.* (sjöt.) Handlingen, då man firar (se *Fira*, II).

FIS, *m. 2.* Se *Fjert*.

FISA, *v. n. 1.* Se *Fjerta*. — *Fis*ande, *n. 4.*

FISCAL, *m. fl.*, se *Fiskal*, *m. fl.*

FISCH, *m. 3.* (fr. *Fiche*) Spelmärk.

FISCUS, fi'sskuss, *m. (lat.) 1)* (hos Romarne) Kejsarens handkassa. — 2) (i sednare tider) Räntekammare, statskassa. Brukas isynnerhet med afseende på statens inkomster af böter, konfiskationer, m. m.

FISK, *m. 2. 1)* (nat. hist.) Ryggradsdjur med rödt, men kallt blod, utan lungor; andas förmedelst gälar och lever i vattnet, hvarti han fort-skaffar sig (simmer) medelst så kallade simfenor. *En stor, liten f. Rensa f.* (Talesätt) *Frisk, qvick, munter, liflig som en f. i vattnet*, i hög grad. *Få sina f-ar varma, fjällade*, få påskrifvet, få tilltal, bannor, snäsor, snubbor. *Hvarken fågel eller f.*, hvarken det ena eller andra. *F-en vill gå i vatten*, säges skämtvis, då man äter fisk och vill påminna om att taga »en sup på fisken», som det kallas. (Ordspr.) *I lugnaste vatten gå största f-arne*, en lugn yta döljer ofta de våldsammaste lidelser. — 2) Brukas i sing. o. obestämd form, kollektivt, för att utmärka: *a*) Fiskar i allmänhet. *Fårsk, salt f. Fånga f.*; — *b*) Maträtt af fångad och kokt, stekt eller på annat sätt tillredd fisk. *Hafva f. till förrätt. Åta f.* — 3) (skepp.) Hvarje hål i däck för en mast, pump, o. s. v. — 4) (astr.) *F-arne*: *a*) benämning på en stjernbild i djurkretsen. — *b*) Ett af tecknen i djurkretsen. — *Ss. F-art, -fena, -fett, -fjäll, -gäl, -handel, -handlare, -handlerska* ell. *-månglerska, -hufvud, -lik, -lukt, -nät, -räm, -skinn, -slag, -smak, -sort, -stjert, -land, -tran, -yngel.*

FISKA, *v. a. 1. 1)* Fånga fisk. *F. med krok, med metspö, med nät, not, o. s. v.* Brukas ofta absolut, t. ex.: *Jag skall i morgon fara ut att f.* (Fig. ordspråkvis) *F. i grumligt vatten*, söka begagna tillfället af oredda, villervalla, oordningar, oroligheter o. s. v., för att deraf draga fördel. Impersonellt säges: *Det f-r icke* eller *det vill icke f.*, fisket har ingen framgång, fiskfångsten är dålig. (Fig.) *F. efter*, genom ränker, list eller andras bemedling söka vinna; äfv. söka utforska, utleta, t. ex.: *Han f-r efter en nu ledig syssla; f. efter en rik flicka; f. efter en*